

ΔΟΞΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Παπαθανασίου Κλεοπάτρα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χαρακτηριστικά της Αρχαίας Αιγυπτιακής Θρησκείας	σ. 2
Ηλιούπολις	σ. 4
Ερμούπολις	σ. 6
Μέμφις	σ. 7
Θήβες	σ. 8
Άβυδος	σ. 9
Άλλες σημαντικές Θεότητες	σ. 10
Ιερά σύμβολα	σ. 11
Ιερά ζώα και φυτά	σ. 13
Επιδράσεις της Αρχαίας Αιγυπτιακής Θρησκείας στην Κρήτη	σ. 16

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Η αρχαία Αιγυπτιακή θρησκεία βασίζεται στο Κα, δηλαδή στο πνεύμα που συντηρεί τα κοινά όντα του σύμπαντος. Αποτελεί την κινητήρια δύναμη του ανθρώπινου όντος, δηλαδή το κέντρο της ζωτικής δύναμης που εμπυχώνει ό,τι το περιβάλλει. Το βασικότερο χαρακτηριστικό της αρχαίας Αιγυπτιακής θρησκείας είναι ο πολυθεϊσμός. Κάθε άτομο λατρεύει κάποιον θεό ανάλογα με τις ανάγκες του. Έτσι, δημιουργούνται διαφορετικές θεότητες και προσευχές ανάλογα με την περιοχή, την κοινωνική ομάδα και το γένος.

Ένα από τα βασικότερα ζητήματα κάθε θρησκείας είναι η Θεογονία, δηλαδή ο τρόπος και οι συνθήκες της γέννησης των Θεών. Στο Αρχαίο Βασίλειο της Αιγύπτου υπήρχαν διάφοροι μύθοι σχετικά με την γέννηση των Θεών. Η επικρατέστερη θεωρία είναι αυτή που βασίζεται στην παράδοση της Ηλιουπόλεως. Σύμφωνα με τον μύθο, αρχικά υπήρχε ο Ατούμ και από αυτό το μοναδικό ον εκπορεύθηκαν πολλά άλλα όντα. Οι Αιγύπτιοι συμβόλιζαν αυτή την μετάβαση της ζωής από το ένα ον σε άλλα με μία πηγή. Στην πηγή έτρεχε νερό και όταν γέμιζε, το νερό κατευθυνόταν προς μια άλλη θέση σε κατώτερο επίπεδο. Από τον Ατούμ γεννήθηκε ο Σου και η Τεφνούτ. Ο Σου συμβολίζει τα αρσενικά όντα και είναι εκπρόσωπος της ζωής, ενώ η Τεφνούτ συμβολίζει τα θηλυκά όντα και είναι εκπρόσωπος της τάξης. Οι τρεις αυτές μορφές ζουν μέσα στην Νουν, δηλαδή το χάος, και έτσι χάθηκαν. Όταν τελικά, ο Ατούμ

βρήκε τα παιδιά του δάκρυσε και από τα δάκρυα του γεννήθηκαν οι άνθρωποι. Τέλος, ο Σου και η Τεφνούτ γέννησαν τον Γκεμπ και την Νουτ, την γη και τον ουρανό αντίστοιχα.

Ακόμα, κάθε πόλη του Βασιλείου δοξάζει μία <<Οικογένεια Θεών>>. Το Αιγυπτιακό σύστημα εργάζεται σε εννεάδες. Οι εννέα δυνάμεις συμπεριλαμβάνονται στο δέκα, το όλο. Υπάρχουν περιπτώσεις που η ίδια θεότητα δοξάζεται σε πάνω από μια πόλη και περιπτώσεις θεών που λατρεύονται σε ολόκληρη την επικράτεια, όπως για παράδειγμα η Θεά Ίσις που λατρεύεται σε ολόκληρη την Αίγυπτο.

ΗΛΙΟΥΠΟΛΙΣ

Η αρχαία πόλη Ηλιούπολις τιμούσε τον Ατούμ-Ρα και την οικογένειά του, συμπληρώνοντας έτσι την <<Εννεάδα της Ηλιούπολις>>. Το πρώτο μέλος της οικογένειας είναι ο Ατούμ-Ρα. Σύμφωνα με τον μύθο, ο Ατούμ ενώθηκε με τον Ρα και έγινε Θεός του Ήλιου. Έκτοτε, ο ήλιος συμβολίζεται με σκαραβαίο κατά την Ανατολή του, με τον Θεό Ρα όταν βασιλεύει στο ουρανό -το μεσημέρι- και με την ανθρώπινη μορφή του ως Ατούμ όταν βρίσκεται στην Δύση του -το βράδυ-. Είναι γνωστό ότι την περίοδο του Αρχαίου Βασιλείου ο βασιλιάς θεωρούνταν γιός του Ήλιου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την χρήση του προθήματος Re στα ονόματα όλων των Φαραώ της V δυναστείας. Μέλη της Εννεάδας ήταν ακόμα τα παιδιά του Ατούμ, Σου και Τεφνούτ, και τα εγγόνια του, Γκεμπ και Νουτ, οι οποίοι αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενότητα.

Η οικογένεια συμπληρώνεται από τα παιδιά του Γκεμπ και της Νουτ, δηλαδή τον Όσιρι, την Ίσις, την Νέφθους και τον Σετ. Ο Όσιρις είναι ο Θεός της Δικαιοσύνης. Κρατάει στα χέρια του ράβδο και μαστίγιο, τα οποία θέτουν σε κίνηση τον τροχό του κόσμου. Η λατρεία του είναι περισσότερο εκτεταμένη στην Άβυδο και θα επανέλθουμε σε αυτή λίγο παρακάτω. Έπειτα, η Ίσις είναι αδελφή και σύζυγος του Όσιρι. Συμβολίζει την γη, η οποία γονιμοποιήθηκε και γέννησε τον κόσμο. Φοράει στέμμα σε σχήμα θρόνου και σύμβολο της είναι τον Ankh, το κλειδί της ζωής. Η Ίσις είναι μία από τις σημαντικότερες Θεότητες της Αρχαίας Αιγυπτιακής θρησκείας. Στην συνέχεια, η Νέφθους και ο Σετ

είναι οι δύο τελευταίες θεότητες της Εννεάδας της Ηλιουπόλεως. Η Νέφθυς ενσαρκώνει την στειρότητα και την παρθενική όψη της θηλυκής φύσης, ενώ ο Σετ είναι ο Θεός του πολέμου και της βιαιότητας.

ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΣ

Η Ερμούπολις τιμούσε την λεγόμενη << Οκτάδα >>, της οποίας η βασικότερη θεότητα είναι ο Θεός Θωτ ή Θωθ. Ο Θωθ είναι ο Θεός της Γραφής και το δεξί χέρι της δικαιοσύνης. Συμβολίζει την σοφία και το μέτρο όλων των πραγμάτων. Απεικονίζεται με κεφάλι ίβιδας, η οποία είναι ιερό πουλί της Αρχαίας Αιγύπτου και θεωρείται το σοφότερο. Επιπροσθέτως, μετράει τον χρόνο και διαιρεί τα έτη, τους μήνες και τις ημέρες.

Επίσης, ο Θεός Θωθ συντέλεσε στο να γεννηθούν τέσσερα ζευγάρια, από τα οποία τα τέσσερα αρσενικά όντα ήταν φίδια και τα τέσσερα θηλυκά όντα ήταν βάτραχοι. Έτσι, δημιουργήθηκαν ο Νουν και η Νουνέτ, που συμβολίζουν το νερό, ο Άμων και η Αμουνέτ, που συμβολίζουν τον αέρα, ο Κουκ και η Κοκέτ, που συμβολίζουν το σκοτάδι και ο Χε και η Χεκέτ, που συμβολίζουν το άπειρο. Οι παραπάνω θεότητες συμπληρώνουν την <<Οκτάδα >>.

ΜΕΜΦΙΣ

Η πόλη της Μέμφιδας λάτρευε τρεις θεότητες, τον Πτα, την Σεχμέτ και τον Νεφερτέμ. Ο Πτα ή Φθα είναι ο Θεός των τεχνιτών και των καλλιτεχνών και προστάτης της πρωτεύουσας του Αρχαίου Βασιλείου. Σύμφωνα με τις παραδόσεις της Μέμφιδας, ο Πτα είναι ο υπέρτατος θεός και δημιούργησε τους άλλους θεούς προφέροντας το όνομά τους. Παρουσιάζοταν μουμιοποιημένος, διότι δεν χρειαζόταν κίνηση για να εμψυχώσει την δημιουργία. Ακόμα, η Μέμφις στην αρχαιότητα ονομαζόταν <<Hikurtaħ>>, που σημαίνει <<Το σπίτι της ψυχής του Πτα>>. Στην ίδια πόλη, υπήρχε το Ιερό του Πτα, το οποίο αποτέλεσε την Σχολή του Αιγυπτιακού Κανόνα, όπου γεννήθηκε η Τέχνη.

Έπειτα, η Σεχμέτ ή Σεκμέτ είναι η σύζυγος του Πτα και Θεά του πολέμου. Έχει πρόσωπο λέαινας και κρατά σκήπτρο και το Ankh, συμβολίζοντας έτσι το πεπρωμένο του ανθρώπου. Σύμφωνα με τον μύθο, τα νύχια της έφθαναν κάθε άνθρωπο που ξέφευγε από τον νόμο, ώστε να τον επαναφέρουν στην τάξη.

Τελευταία θεότητα της τριάδας της Μέμφιδας είναι ο Νεφερτέμ ή Νεφερτούμ, γιος της Σεχμέτ και του Πτα. Ο Νεφερτέμ είναι αιώνια νέος και συμβολίζει την αθανασία της ψυχής. Οι Αιγύπτιοι είχαν συχνά πάνω τους μικρά αγαλματίδια του Θεού, διότι πίστευαν ότι φέρνει τύχη.

ΘΗΒΕΣ

Η πόλη των Θηβών λάτρευε τους Θεούς Άμμωνα, Μουτ και Κονσού, οι οποίοι έγιναν ιδιαίτερα γνωστοί όταν επικράτησε η <<Οκτάδα>>, αφού ο Άμμων είναι ένα από φίδια που γέννησε ο Θωτ. Αρχικά, ο Άμμων είναι ο Θεός του μυστικού και της σιωπής, ο Κύριος των Ανέμων και το ουράνιο στήριγμα του Θεού Ρα. Σύμβολό του είναι δύο φτερά στρουθοκαμήλου, τα οποία φορά στο κεφάλι του, και το κριάρι.

Έπειτα, η Μουτ, της ο οποίας το όνομα σημαίνει μητέρα, είναι η σύζυγός τους. Η Μουτ υπήρχε κατά την δημιουργία του κόσμου και αποτελεί κοσμογονική θεότητα με χαρακτηριστικά αιλουροειδούς.

Τέλος, ο Κονσού, γιός του Άμμωνα και της Μουτ, είναι ο Θεός του φεγγαριού. Είχε κεφάλι γερακιού, στο οποίο υποβαστάζει ένα μισοφέγγαρο. Σε συνδυασμό με τον Θωτ συμβολίζουν το πέρασμα του χρόνου. Ακόμα, είχε θεραπευτικές ιδιότητες.

ΑΒΥΔΟΣ

Η Άβυδος δόξαζε περισσότερο τον Θεό Όσιρι από την <<Εννεάδα της Ηλιούπολις>>. Ο Όσιρις, είναι γιος του Γκεμπ και της Νουτ και συμβολίζει την δικαιοσύνη. Είχε πράσινο χρώμα, το χρώμα της αναγέννησης, και ήταν τυλιγμένος με άσπρο σάβανο. Την εμφάνισή του συμπλήρωνε ένα άσπρο στέμμα και τα χέρια του ήταν σταυρωμένα στο στήθος. Στα χέρια του κρατούσε το μαστίγιο και το ραβδί, που θέτουν σε κίνηση τον τροχό του κόσμου.

Σύμφωνα με τον μύθο, ο αδερφός του, ο Θεός Σετ, τον ζήλευε πολύ. Έτσι, τον έκλεισε σε μία ξύλινη σαρκοφάγο και, αφού πέθανε, τον έριξε στον Νείλο. Η Ίσις, αδερφή τους και γυναίκα του Όσιρι, τον βρήκε και τον επανέφερε στην ζωή. Τότε, η Ίσις γέννησε τον γιό του Όσιρι, τον Ώρο. Μετά από αρκετό καιρό, ο Σετ θέλησε να ξανά σκοτώσει τον Όσιρι. Όταν ο Θεός πέθανε για δεύτερη φορά, ο Σετ τον τεμάχισε σε δεκατέσσερα κομμάτια και τα διασκόρπισε σε ολόκληρη την Αίγυπτο. Η Ίσις, θέλοντας να επιστρέψει ο Όσιρις πίσω στην ζωή, περιπλανήθηκε στην Αίγυπτο, βρήκε τα κομμάτια και τα ένωσε. Έπειτα, ο Ώρος νίκησε στην μάχη ενάντια του Σετ, όμως έχασε την όρασή του. Ο Θεός Θωτ λυπήθηκε τον μικρό Ώρο και του έδωσε ως αντάλλαγμα το <<Μάτι Ουατζέτ>>, δηλαδή το μάτι του φωτός. Το <<Μάτι Ουατζέτ>> δακρύζει, συμβολίζοντας την θυσία του Ώρου.

Ο Όσιρις λατρευόταν ιδιαίτερα στην Άβυδο, διότι λέγεται ότι εκεί η Ίσις βρήκε την καρδιά του Θεού.

ΑΛΛΕΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΘΕΟΤΗΤΕΣ

Φυσικά υπήρχαν πολλές ακόμα σημαντικές θεότητες, όπως ο Θεός Άνουβις, γιός του Όσιρι και της Νέφθιδας. Ο Άνουβις είναι ο Θεός του Κάτω κόσμου και ο αγγελιοφόρος μεταξύ ουρανού και κόσμου. Απεικονίζεται με την μορφή τσακαλιού ή -σπάνια- με την μορφή σκύλου ή λύκου. Οι παραδόσεις φανερώνουν ότι ο Άνουβις βοήθησε την Ίσιδα να βρει το σώμα του Όσιρι. Είναι αυτός που οδηγεί τις ψυχές στον Κάτω κόσμο και επικυρώνει το ζύγισμα της ψυχής.

Μία ακόμα αξιοσημείωτη θεότητα είναι ο Χαπί, ο Θεός του Νείλου. Από τον Χαπί εξαρτάται η ευημερία μεταξύ της Άνω και Κάτω Αιγύπτου, καθώς είναι εκείνος που κινεί την ετήσια πλημμύρα του Νείλου, γνωστή και ως <<Άφιξη του Χαπί>>. Απεικονίζεται με πράσινο και μπλε χρώμα, όπως τα νερά του ποταμού. Οι Αιγύπτιοι τον τιμούσαν στην αρχή του έτους μαζί με την γιορτή της πλημμύρας.

Η τελευταία Θεά που θα μας απασχολήσει είναι η Θεά Μάατ. Η Μάατ υπήρχε από την δημιουργία του κόσμου και είναι κόρη του Ρα, του Θεού του Ήλιου. Ενσαρκώνει την ευθύτητα, την αλήθεια και την δικαιοσύνη. Εξασφάλιζε την τάξη του Βασιλείου και ήταν υπεύθυνη για το ζύγισμα της ψυχής των νεκρών. Στο κεφάλι της είχε ένα φτερό, το οποίο τοποθετούσε απέναντι από την ψυχή στην ζυγαριά. Εάν η ψυχή ήταν όσο ελαφριά όσο το φτερό της Μάατ, τότε μπορούσε να αναπαυθεί στο Αμέντι. Όμως, αν η ψυχή ήταν βαρύτερη από το φτερό, τότε έπρεπε να επιστρέψει στην γη και να ακολουθήσει τον κύκλο των ενσαρκώσεων, ώστε να φτάσει στον πλήρη εξαγνισμό.

ΙΕΡΑ ΣΥΜΒΟΛΑ

Η Αρχαία Αίγυπτος χαρακτηρίζεται από πληθώρα συμβόλων με θρησκευτική σημασία. Ένα από τα γνωστότερα σύμβολα της είναι το Ankh ή κλειδί της ζωής. Το Ankh εμφανίζεται στο χέρι σχεδόν όλων των Αιγυπτιακών θεοτήτων και -ορισμένες φορές- οι Θεοί το δίνουν στους Φαραώ, μεταδίδοντας έτσι την δύναμη της συντήρησης της ζωής και της μετενσάρκωσης. Το σύμβολο πρωτοεμφανίστηκε στα Ιερογλυφικά κατά την Πρώτη Δυναστεία και έκτοτε παραμένει ένα από τα συνηθέστερα σύμβολα της Αιγυπτιακής Ιερογλυφικής. Ο μύθος αναφέρει ότι το Ankh προέρχεται από <<Τον Κόμπο της Ίσιδας>>, γεγονός που είναι πολύ πιθανό, διότι οι γυναικείες θεότητες είχαν περισσότερη δύναμη και επιρροή στον λαό κατά τις πρώτες δυναστείες. Τέλος, η εκτενέστατη χρήση του μπορεί να οφείλεται στην διασημότητα που γνώριζε η Θεά Ίσιδα.

Στην συνέχεια, ένα ακόμα γνωστό σύμβολο είναι η στήλη Djed, που συμβολίζει την σταθερότητα. Η παράδοση τονίζει ότι χρησιμοποιήθηκαν οι στήλες Djed σε τέσσερις γωνίες της γης, για να την διατηρήσουν στην θέση της. Ακόμα, έχει συνδεθεί με την σπονδυλική στήλη του Θεού Όσιρι, και εξαιτίας αυτής της σύνδεσης συμβολίζει την επαναφορά στην ζωή και την αιωνιότητα. Τέλος, συχνά τοποθετείται στο κάτω μέρος της σαρκοφάγου, ώστε να βοηθήσει τον νεκρό να σηκωθεί και να σταθεί στα πόδια του κατά το ταξίδι του στην αιωνιότητα.

Επίσης, πολύ συχνό στην εικονογραφία είναι το Σκήπτρο ή Was Scepter, το οποίο απεικονίζεται με κεφαλή αλεπούς ή σκύλου στις πρώτες δυναστείες και με κεφαλή τσακαλιού στο Νέο Βασίλειο, αφού αρχίζει να σχετίζεται με τον Άνουβι. Είναι σύμβολο εξουσίας και η μορφή του αλλάζει ανάλογα με το ποιος το κρατάει. Για παράδειγμα, στα χέρια της Ίσιδας η κάτω άκρη του ανοίγει και μοιάζει με πιρούνι. Με αυτό τον τρόπο συμβολίζει τη διαφορετικότητα. Αντίθετα, αν το κρατάει ο Ρα προστίθενται ένα φίδι, ως σύμβολο της Αναγέννησης.

Τέλος, ένα ακόμα ιδιαίτερο σύμβολο είναι το Ben-Ben, το οποίο αναπαρίστανται κυρίως στην δομή της πυραμίδας. Πρόκειται για τον πυραμοειδή λοφίσκο, πάνω στον οποίο καθόταν ο Ατούμ κατά την δημιουργία του κόσμου. Το σύμβολο χρονολογείται από το Αρχαίο Βασίλειο και συμβολίζει την σκάλα από την γη προς τον ουρανό.

ΙΕΡΑ ΖΩΑ ΚΑΙ ΦΥΤΑ

Είναι φανερό ότι η Αρχαία Αιγυπτιακή Θρησκεία χρησιμοποιεί συνεχώς τα ζώα και την φύση. Για παράδειγμα, οι Αιγύπτιοι πίστευαν ότι το γεράκι τους προστάτευε και είχε δεσμούς με την βασιλική οικογένεια. Τα γεράκια ήταν κυρίαρχοι του ουρανού και, με βάση τον μύθο, προστάτευαν την γη με τα φτερά τους. Ακόμα, οι Θεοί Ώρος και Ρα είχαν κεφάλι γερακιού, αποδεικνύοντας την σημασία του ζώου ως προστάτης. Τέλος, πολύ συχνά στην εικονογραφία γεράκια υπάρχουν πάνω στο κεφάλι των Φαραώ.

Έπειτα, σε πολλές παραστάσεις απεικονίζονται κροκόδειλοι, γεγονός που δεν προκαλεί εντυπώσεις, καθώς οι κροκόδειλοι αποτελούσαν μέρος του περιβάλλοντος των Αρχαίων Αιγυπτίων. Είναι ένα ζώο που προκαλούσε τρόμο στον λαό, αλλά ταυτόχρονα το λάτρευαν. Πίστευαν ότι το να δαμάσουν τον κροκόδειλο, θα τους προστάτευε από πολλούς κινδύνους. Επιπροσθέτως, υπάρχουν δύο θεότητες με μορφή κροκοδείλου. Πρώτα, ο Θεός Σεμπέκ είχε κεφάλι κροκοδείλου ή -ορισμένες φορές- είχε ολόκληρη την μορφή του ζώου. Οι ναοί που λάτρευαν τον Σεμπέκ είχαν λίμνες γεμάτες με κροκοδείλους. Η δεύτερη θεότητα με κεφάλι κροκοδείλου είναι η Αμούτ, το ον που καταβρόχθιζε τις καρδιές των νεκρών που δεν είχαν ελαφριά ψυχή.

Στην συνέχεια, ακόμα ένα ζώο που φόβιζε τον λαό αλλά το λάτρευαν είναι το τσακάλι. Ο Άνουβις, ο προστάτης των νεκρών, είχε κεφάλι τσακαλιού, για αυτό έχουν συσχετιστεί με τον θάνατο. Πολύ συχνά απεικονίζονται μέσα σε τάφους, γρυλίζοντας προς αυτούς που μπαίνουν μέσα, με σκοπό να

προστατεύσουν τόσο τον νεκρό, όσο και τα κτερίσματά του από ληστές.

Όλα τα παραπάνω ζώα είναι προστάτες του λαού και των νεκρών. Αντίθετα, υπάρχουν ζώα που τα λατρεύουν γιατί τα θεωρούν εκ φύσεως θεικά. Για παράδειγμα, οι γάτες ήταν ιδιαίτερα σημαντικές για τους Αιγυπτίους, διότι πίστευαν ότι φέρνουν καλή τύχη σε όσους τις έχουν σπίτι τους. Η λατρεία της γάτας έφτανε σε υπερβολές, καθώς όσοι είχαν την δυνατότητα γέμιζαν τις γάτες τους με πολύτιμους λίθους και τις τάζαν βασιλική τροφή. Η γάτα δοξαζόταν ως θεός, όχι γιατί τους θύμιζε κάποιον Θεό ή επειδή τους προστάτευε όπως τα παραπάνω ζώα, αλλά γιατί όλες οι γάτες για τους Αιγυπτίους ήταν θείκες. Ακόμα, λειτουργούσε ως χαρακτηριστικό των ανώτερων κοινωνικών τάξεων. Η κατοχή γάτας και η υπερβολή στην δοξασία της αποτελούσε χαρακτηριστικό γνώρισμα των πλουσίων.

Ακόμα, λάτρευαν ζώα που βοηθούσαν στην καθημερινότητά τους και είχαν πρακτική χρήση. Το σημαντικότερο από αυτά τα ζώα είναι η αγελάδα, αφού χρησιμεύει στην παραγωγή γάλατος και κρέατος. Επίσης, η συμβολή της ήταν αναντικατάστατη κατά την καλλιέργεια της γης. Η αγελάδα συμβολίζει την γονιμότητα και έχει συνδεθεί με την μητέρα των Φαραώ, αλλά και με κοσμογονικές γυναικείες θεότητες. Για παράδειγμα, η Ίσις και η Νουτ είχαν κέρατα ή αυτιά αγελάδας.

Τέλος, η σημασία του περιβάλλοντος για τους Αιγυπτίους αντικατοπτρίζεται στην λατρεία ορισμένων φυτών. Το συχνότερο φυτό στην εικονογραφία είναι το Sesen ή λωτός. Ο Θεός Νεφερτέμ είχε πάντοτε άνθη λωτού στο κεφάλι του. Το Sesen συμβολίζει την ζωή, την αναγέννηση,

την δημιουργία και -κυρίως- τον ήλιο. Το φυτό κατά την διάρκεια της μέρας έχει ανοιχτά τα άνθη του, ενώ το βράδυ τα κλείνει και κρύβεται μέσα στον νερό. Εξαιτίας αυτής της ιδιαιτερότητάς του, έχει συσχετιστεί με τον ήλιο, ο οποίος την μέρα λάμπει και βρίσκεται στον ουρανό, ενώ το βράδυ κρύβεται.

ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Η Αιγυπτιακή θρησκεία κυριάρχησε στη Μεσόγειο για περίπου 3000 χρόνια. Η επιρροή της έφτασε στην Κρήτη ήδη από την 3^η χιλιετία π.Χ., εξαιτίας της μικρής απόστασης που χωρίζει τα δύο Βασίλεια. Αρχικά, οι σχέσεις τους βασιζόνταν στο εμπόριο. Οι Μινωίτες άρχισαν να εισάγουν λίθινα Αιγυπτιακά αγγεία, εργαλεία και τεχνογνωσία. Την περίοδο αυτή στην Κρήτη δεν υπήρχε ακόμα ιδιαίτερη ανάπτυξη της τέχνης, ενώ στο Βασίλειο της Αιγύπτου είχε αναπτυχθεί ιδιαίτερα. Οι Μινωίτες εντυπωσιάστηκαν από τον αρχαίο πολιτισμό της Αιγύπτου και άρχισαν να μιμούνται αντικείμενα.

Ένα από τα πρώτα δείγματα μίμησης Αιγυπτιακών αντικειμένων είναι ο λίθινος <<Μικρογραφικός Πιθαρίσκος>> που βρέθηκε στον Μόχλο. Αποτελεί αντιγραφή Αιγυπτιακού τύπου αγγείου, δημοφιλούς κατά την V και VI δυναστεία. Εντυπωσιακή είναι η τεχνοτροπία του, καθώς είναι αγγείο υψηλής τεχνικής σε σχέση με την περίοδο δημιουργίας του.

Άλλο ένα παράδειγμα επιρροής από την Αίγυπτο είναι το πλακίδιο <<Περίτμητης σφίγγα>> που βρέθηκε στα Μάλια. Ουσιαστικά είναι μια άπτερη, γενειοφόρος και καθιστή σφίγγα που απαντά στην Μινωική Ανατολίζουσα τεχνοτροπία. Πιο συγκεκριμένα, το κεφάλι της είναι

Μινωικής τεχνοτροπίας, ενώ η γενειάδα και η ουρά ανήκουν στην εικονογραφία του Όσιρι. Είναι πολύ πιθανό να αποτελούσε τμήμα επίθετης διακόσμησης αγγείου.

Ακόμα, σε θολωτό τάφο στο Καμηλάρι βρέθηκε πήλινο ομοίωμα, στο οποίο απεικονίζεται ορθογώνιο κτήριο. Μέσα στο κτήριο υπάρχουν τέσσερις ανθρώπινες μορφές και μπροστά τους υπάρχουν βωμοί. Αφορά τελετουργική σκηνή, κατά την οποία οι ανθρώπινες μορφές αποθέτουν προσφορές στους νεκρούς ή σε θεότητες. Στην Αίγυπτο υπάρχει αντίστοιχο πήλινο ομοίωμα <<Soul House>>. Σε αυτή την περίπτωση η διώροφη οικία αποτελεί το περιβάλλον της αυλής, στην οποία γίνονται οι προσφορές. Αυτό καθίσταται σαφές αν αναλογιστεί κανείς την σημασία που είχε η εξασφάλιση τροφής για την μεταθανάτια ζωή στην Αιγυπτιακή θρησκεία.

Τέλος, ο ρόδακας είναι αγαπημένο εικονογραφικό θέμα της Αιγύπτου και χρησιμοποιήθηκε σε πολλές μορφές τέχνης για να διακοσμήσει έπιπλα, κοσμήματα και τοίχους. Πολλοί ρόδακες βρέθηκαν στην Κνωσό, εκ των οποίων δύο μεγάλων διαστάσεων που λογικά χρησιμοποιήθηκαν στην αρχιτεκτονική.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ Αλεξάνδρα Καρέτσου και Μαρία Ανδρεαδάκη-Βλαζάκη, *Κρήτη- Αίγυπτος: Πολιτισμικοί δεσμοί τριών χιλιετιών.*
- ❖ Fernand Schwarz, *Αίγυπτος η Γη των Θεών, το δώρο του Νείλου.*
- ❖ Henri Frankfort, *Ancient Egyptian Religion: An Interpretation.*
- ❖ Johnathan Deaver, *Egyptian Gods and Goddesses.*
- ❖ Θανάσης Παπαδόπουλος, *Αρχαία Αίγυπτος.*
- ❖ Pearce Paul Creasman και Richard H. Wilkinson, *Pharao's Land and Beyond.*

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ <https://www.ancient.eu/article/101/ancient-egyptian-symbols/>
- ❖ http://www.bbc.co.uk/history/ancient/egyptians/animal_gallery.shtml